

Nr 20

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1956/57 m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 23 februari 1956 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 86, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående ändrad lydelse av 12 § förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., så ock om fortsatt giltighet av samma förordning,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

dels medgiva, att för tiden t. o. m. den 30 juni 1957 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i propositionen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

a) I: 508 av herr *Lodenius m. fl.*, likalydande med II: 667 av herr *Svensson i Stenkyrka m. fl.*, i vilka motioner yrkats, att riksdagen vid behandling av förevarande proposition måtte besluta medgiva, att av behållningen i prisregleringskassan för fisket må disponeras dels 1 000 000 kronor till stödlån åt fiskare, dels 2 000 000 kronor till byggande och reparation av fiskehamnar, allt i enlighet med vad som i motionerna anförts, samt att utskottet måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext;

b) I: 509 av herr *Andersson, Birger*, likalydande med II: 668 av herrar *Netzén* och *Severin* i Stockholm, i vilka motioner hemställts, att riksdagen vid behandling av förevarande proposition måtte beakta i motionerna anförda synpunkter;

c) II: 604 av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Svensson* i Krokstorp, vari yrkats, att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t om att införselavgiften för torskfiléer höjes till 65 öre per kilogram; samt

d) II: 661 av herr *Levin m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandling av förevarande proposition måtte beakta vad i motionen anförts.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Över motionen II: 604 har utskottet låtit inhämta yttranden från statens jordbruksnämnd, statens priskontrollnämnd, fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök och Sveriges fiskares riksförbund.

De propositionen bifogade författningsförslagen är av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av 12 § förordningen den 30 maj 1952 (nr 320)
om viss reglering av handeln med fisk, m. m., så ock om fortsatt
giltighet av samma förordning**

Härigenom förordnas, *dels* att 12 § förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,¹ vilken enligt förordning den 12 maj 1955 (nr 214) gäller till och med den 30 juni 1956, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att förordningen i sålunda ändrat skick skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1957.

12 §.

Medel som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av prisregleringsavgifter ävensom avkastningen därav skola, enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden meddelar, användas för täckande av kostnader i samband med prisreglering på fisk, däribland kostnader hos nämnden för uppbörd av avgifterna och kontroll av att de rätteligen uttagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1956.

Förslag

till

Förordning

**om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående
reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur**

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, vilken enligt förordning den 12 maj 1955 (nr 215) gäller till och med den 30 juni 1956, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1957.

¹ Senaste lydelse av 1 §, se SFS 1953: 373.

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., vilken enligt förordning den 12 maj 1955 (nr 216) gäller till och med den 30 juni 1956, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1957.

I. Inledning

I förordningen den 30 maj 1952 (nr 320; ändrad genom förordningen 1953: 373) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1956, är bestämmelser meddelade om handelsreglering — grundad på auktorisation av s. k. producentföreningar — och om prisregleringsavgift på fisk. Importen och exporten av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud samt förordningarna den 5 juni 1953 (nr 372) och 374) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur respektive utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Enligt sistnämnda förordningar, vilka likaså äger giltighet till och med den 30 juni 1956, fordras i princip tillstånd av statens jordbruksnämnd för import och export av fisk och fiskprodukter.

Genom beslut den 12 maj 1955 bemyndigade Kungl. Maj:t statens jordbruksnämnd att för tiden till och med den 30 juni 1956, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i proposition nr 105 till 1955 års riksdag samt jordbruksutskottets utlåtande 1955: 20, anordna reglering av priserna på fisk samt av importen och exporten av fisk och skaldjur utav vissa slag ävensom förordna om upptagande av prisregleringsavgift å svenskfångad fisk och importfisk enligt 5 och 8 §§ nyssnämnda förordning 1952: 320. I samma beslut föreskrev Kungl. Maj:t att de lån å 500 000, 2 500 000 och 500 000 kronor, som Kungl. Maj:t genom särskilda beslut år 1946 beviljat de tre s. k. prisregleringsföreningarna, nämligen Ostkustfisk, centralförening u. p. a., Västkustfisk, förening u. p. a. och Sydkustfisk, förening u. p. a., skulle få innehas räntefritt jämväl för tiden den 1 juli 1955—den 30 juni 1956, såvitt gällde lånens halva belopp, samt att lånen till återstående del under samma tid skulle löpa med 3,5 procent ränta. Jordbruksnämnden bemyndigades samtidigt att av de medel, som inestår i prisregleringskassan för fisk, till regleringsföreningarna på fiskets område jämväl under budgetåret 1955/56 utlämna lån för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar till

utlandet på villkor, som föreskrivits av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut den 3 september 1954. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att kostnaderna för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter, i den mån de icke kunde täckas av inflytande kontrollavgifter, skulle till ett belopp av högst 50 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk. Slutligen bemyndigade Kungl. Maj:t jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1955/56 för den befattningshavare, som har till uppgift att främja fiskeexporten, disponera ett belopp av högst 90 000 kronor, varav 60 000 kronor från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från nyssnämnda clearingkassa.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 17 februari 1956, har *statens jordbruksnämnd* framlagt förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1956/57 m. m. Nämnden har anmält, att den i de frågor, som berörts i skrivelsen, dels haft överläggningar med nämndens råd i fiskregleringsfrågor, dels samrått med *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* och *statens priskontrollnämnd*. Fiskeristyrelsen har därvid förklarat sig i sak biträda jordbruksnämndens förslag. Priskontrollnämnden har i särskild skrivelse den 20 februari 1956 uttalat, att den ansett sig kunna lämna utan erinran, att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk upprätthålles jämväl under nästa budgetår i huvudsaklig överensstämmelse med de av jordbruksnämnden angivna riktlinjerna. Priskontrollnämnden har dock för sin del föreslagit, att prisregleringsavgiften för på västkusten och sydkusten ilandförd och försåld fisk samt för importfisk skall bestämmas till högst 3 procent av inköpsvärdet samt prisregleringsavgiften för strömming till högst 3 öre per kilogram.

I detta sammanhang har föredragande statsrådet även anmält, att 1951 års fiskhandelsutredning avgivit ett den 5 december 1955 dagtecknat betänkande angående fiskhandeln i Sverige, vilket f. n. är föremål för remissbehandling.

II. Reglering av priserna på fisk m. m.

Nuvarande förhållanden

Jordbruksnämnden lämnar i sin skrivelse inledningsvis en redogörelse för *innebörden av prisregleringen* samt *fångst- och prisutvecklingen m. m.* (prop. s. 5—11).

Frågan om fortsatt prisreglering m. m.

Jordbruksnämndens *överläggningar med berörda parter*. I sin skrivelse meddelar jordbruksnämnden, att den vid överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer samt sammanslutningar av fiskhandlare och saltsillhandlare m. fl. berett dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan om de fortsatta prisregleringarna på fiskets område efter utgången av budgetåret 1955/56. Överläggningar i ämnet har därjämte ägt rum med nämndens råd i prisregleringsfrågor på fiskets område.

Beträffande vad som förekommit vid dessa överläggningar anför jordbruksnämnden inledningsvis, att det från fiskarorganisationernas sida framhållits, att behov föreligger av en fortsatt prisreglering på fisk efter i huvudsak nuvarande grunder. Denna reglering innebär bl. a., att nämnden, om förutsättningar därför föreligger, äger rätt att dels utvidga prisregleringen att omfatta foder- och konserverströmming samt på sydkusten ilandförd makrill, horngädda och skrubba, dels ock genomföra prisreglering på torsk för ostkusten norr om Blekinge enligt det för väst- och sydkusten gällande systemet. Vidare har prisregleringsföreningarna anhållit, att de även under nästa budgetår skall få åtnjuta räntefrihet för halva beloppet av de till dem utlämnade statslånen. Föreningen Västkustfisk har i samband härmed anmält, att ökade anspråk av föreningen framdeles kan komma att ställas på lån ur prisregleringskassan för fisk bl. a. med hänsyn till den stigande omfattningen av föreningens engagemang. Vad angår handelsregleringen på fisk ävensom regleringen av importen och exporten av fisk har organisationerna förordat en förlängning på ett år av gällande förordningar i ämnet i avvaktan på de förslag, som 1954 års fiskeriutredning kan komma att framlägga.

Jordbruksnämnden meddelar även, att färskfiskhandelns representanter i stort sett, liksom tidigare, vitsordat lämpligheten av det nuvarande prisregleringssystemet. Från visst håll inom färskfiskhandeln har man dock — upplyser nämnden — under hänvisning till storleken av behållningen i prisregleringskassan för fisk, velat förorda, att en sänkning skall genomföras av de utgående prisregleringsavgifterna från nuvarande 5 till 3 procent av inköpsvärdet. Vidare har konservindustrien framfört krav på slopande av regleringsavgiften på islandssill för konservändamål. Saltsillhandeln har — i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutredning — icke nu velat förorda någon ändring av prisregleringssystemet. I fråga om tillämpningen av systemet har framhållits angelägenheten av att en omprövning sker av garantiprisnivån, så att fisket mera inriktas på sådana fiskslag, som finner avsättning inom landet.

Jordbruksnämnden upplyser, att nämndens råd för prisregleringsfrågor på fiskets område den 24 januari 1956 enhälligt uttalat sig för de av nämnden i det följande avgivna förslagen.

Jordbruksnämndens förslag. För egen del anför jordbruksnämnden i sin skrivelse, att den, då behov alltjämt föreligger av visst prisskydd för fiskarna, funnit övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1956/57. Grunderna för prisregleringen bör enligt nämnden bibehållas i huvudsak oförändrade i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn av riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten tillstyrker jordbruksnämnden, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår skall få disponera hela det dem tillerkända statliga lånekapitalet, däribland

de till föreningen Väst kustfisk och föreningen Syd kustfisk beviljade krediterna. Nämnden upplyser, att föreningarnas behov av likvida medel för finansiering av fisköverskottet varit särskilt stort under år 1955 på grund av vissa svårigheter med kreditförsäljningen på export. Såsom tidigare anförts, har föreningen Väst kustfisk anmält, att medelsbehovet för föreningen under nästa budgetår kan väntas ytterligare öka. Bl. a. med hänsyn härtill anser nämnden, att en plan för amortering av de egentliga statslånen bör fastställas först längre fram, sedan föreningarna själva hunnit bilda erforderligt kapital för rörelsens bedrivande.

I fråga om den av regleringsföreningarna begärda räntefriheten för statslånen erinrar jordbruksnämnden om att föredragande statsrådet i propositionen 1955: 105 ansett sig böra förorda, att föreningarna — i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete — jämväl för budgetåret 1955/56 skulle bibehållas vid förmånen att vara befriade från att betala ränta på lånens halva belopp. Enär utredningen ej kan väntas slutföra sitt uppdrag före utgången av juni 1956, föreslår nämnden, att föreningarna skall komma i åtnjutande av samma förmån även under nästa budgetår.

Beträffande prisregleringens finansiering framhåller jordbruksnämnden, att den i sin år 1954 avlämnade skrivelse om fiskprisregleringen uttalade bl. a., att den behållning av inemot 6 miljoner kronor, som vid årsskiftet 1953/1954 förelåg på prisregleringsverksamheten, fick anses utgöra en nödvändig säkerhet för bestridande av de utgifter av kanske ännu större storleksordning, som kunde bli erforderliga i händelse av tillstötande svårigheter med avsättningen av fisk eller för täckande av förluster på kreditförsäljningar, samt att föredragande statsrådet i propositionen 1954: 121 i princip anslöt sig till detta uttalande. Nämnden erinrar vidare, att föredragande statsrådet i propositionen 1955: 105 förklarade, att även under innevarande budgetår prisregleringen i princip borde så bedrivas, att medelsbehovet för att upprätthålla denna i huvudsak kunde täckas av inflytande prisregleringsavgifter, samt att dessa — i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete — borde kunna uttagas i den omfattning, som förekommit under de senare åren. Nämnden anser nu, att i prisregleringskassan för fisk inestående medel även i fortsättningen bör reserveras för angivna extraordinära ändamål. Enligt nämndens mening erfordras sålunda för prisregleringens upprätthållande alltjämt bemyndigande att upptaga regleringsavgifter efter i huvudsak samma grunder som f. n. I detta sammanhang erinrar nämnden om att den såsom förut nämnts fr. o. m. den 30 januari 1956 slopat prisregleringsavgifterna på torsk, kolja, kungsfisk, vitling och gråsej samt på importerade filéer av dessa fiskslag.

I fråga om handelsregleringen på strömming erinrar jordbruksnämnden, att föredragande statsrådet i propositionen 1955: 105 förklarade sig ej vara beredd att taga ställning till 1951 års fiskhandelsutrednings promemoria angående frågan om fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. samt om auktorisations-

systemet på ostkusten, med hänsyn bl. a. till att i direktiven för 1954 års fiskeriutredning ingår att verkställa en översyn även av riktlinjerna för prisregleringen av strömming. I avvaktan på resultatet av denna översyn har förordningen 1952: 320 erhållit fortsatt giltighet t. o. m. den 30 juni 1956. Enligt nämndens mening är det önskvärt, att frågor, som sammanhänger med handelsregleringen på strömming, upptages till skyndsam behandling inom 1954 års fiskeriutredning, så att förslag i dessa frågor om möjligt kan föreläggas 1957 års riksdag. I avvaktan härpå föreslår nämnden, att giltighetstiden för omförmälda förordning 1952: 320 skall förlängas t. o. m. den 30 juni 1957.

Jordbruksnämnden erinrar i detta sammanhang om att näringsfrihetsrådet genom beslut den 22 juni 1954 lämnade de auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna på ostkusten tillstånd att tillämpa av nämnden meddelade föreskrifter om förbud mot underskridande av partinoteringar och om minimirabatter på färsk och frusen strömming, så länge förenämnda förordning 1952: 320 om viss reglering av handeln med fisk i sin nuvarande huvudsakliga utformning äger fortsatt giltighet, dock längst t. o. m. den 30 juni 1956. Nämnden anmäler nu, att den i skrivelse till näringsfrihetsrådet den 20 januari 1956 anhållit, att nämnda tillstånd måtte förlängas att gälla tills vidare i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete.

Jordbruksnämnden anför härefter, att — enligt uttalande av föredragande departementschefen i propositionen 1956: 40 angående anslag för budgetåret 1956/57 till statens jordbruksnämnd m. m. — nämndens kostnader för uppbörd och kontroll av bl. a. prisregleringsavgifter för fisk fr. o. m. nästa budgetår skall bestridas av avgiftsmedlen. Härvid har förutsatts att, såsom f. n. sker, kostnaderna för nämndens lokalombud för prisregleringen av fisk även i fortsättningen skall täckas av medel ur prisregleringskassan för fisk. Enligt 12 § meranämnda förordning 1952: 320 skall medel, som inflyter till nämnden genom upptagande av prisregleringsavgifter på fisk, enligt nämndens bestämmande användas för reglering av priset på fisk. Detta stadgande är så allmänt hållet, att det i och för sig ej torde behöva ändras för ett genomförande av förslaget om avgiftsmedlens användning för ifrågasvarande ändamål. Enligt nämndens mening bör dock ett förtydligande av stadgandet ske. Nämnden föreslår därför, att paragrafen fr. o. m. den 1 juli 1956 skall erhålla följande ändrade lydelse: Medel, som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av prisregleringsavgifter ävensom avkastningen därav, skola enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t eller jordbruksnämnden meddelar användas för täckande av kostnader i samband med prisreglering på fisk, däribland hos nämnden uppkommande uppbörds- och kontrollkostnader. Vidare anmäler nämnden, att den såsom förutsatts i propositionen 1956: 40 avser att sedermera upptaga överläggningar med de olika prisregleringsföreningarna för bestämmande av de kostnader, som i fortsättningen skall bestridas av utgående prisregleringsavgifter för fisk.

I ett särskilt avsnitt av sin skrivelse lämnar jordbruksnämnden en redogörelse för vissa av nämnden (tidigare statens livsmedelskommission) uppställda villkor för utbetalande av pristillägg till prisregleringsföreningarna på väst- och sydkusten samt för tillämpningen härav m. m.

Kungl. Maj:t lämnade den 24 juli 1953 de av fiskarorganisationerna anförda besvären utan bifall. Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut har jordbruksnämnden låtit föreskriften om att prisavdrag med högst 3 öre per kilogram må göras vid leverans av överskottsfisk från icke anslutna fiskare kvarstå oförändrad. Nämnden anmäler nu, att den avser att även under nästa budgetår bibehålla föreskriften.

Vad angår skyddet för avsättningen inom landet av fladensill erinrar jordbruksnämnden om att den i sitt år 1953 avgivna förslag om prisregleringen på fiskets område under budgetåret 1953/54 förklarade sig ha för avsikt att, därest förhållandena icke föranledde till annat, under de närmaste åren dels upprätthålla förbud mot försäljning av islandssill, dock längst t. o. m. utgången av september respektive år, dels inställa importlicensgivningen för annan beredd sill än islandssill under den tid försäljningsförbudet gällde. I motsats till vad fallet varit under tidigare år, har ifrågavarande åtgärder icke tillgripits under år 1955. Huruvida dylika ingripanden till skydd för avsättningen av fladensill kan komma att bli behövliga under år 1956, får enligt nämndens mening upptagas till prövning senare efter överläggningar med av frågan berörda parter. Nämnden upplyser, att inköpen av fladensill för försäljning i saltat skick på den inhemska marknaden under år 1955 utgjort, uttryckt i färsk vikt, i runt tal 4 700 ton (cirka 104 500 lådor), innebärande en nedgång jämfört med år 1954 med 30 procent, motsvarande omkring 18 000 tunnor saltad vara. Nämnden anser det vidare alltså jämt vara av betydelse, att så långt som möjligt åtgärder beträffande kvalitetsförbättring och dylikt vidtages för att på längre sikt bibringa fladensillen en i förhållande till andra sillsorter ökad konkurrenskraft. Fiskets organisationer på västkusten har, upplyser nämnden, framhållit att erfarenheterna under senare år bekräftat, att särskilda åtgärder måste vidtagas för att trygga avsättningen av fladensill på den inhemska marknaden. Inom organisationerna pågår med anledning härav vissa undersökningar för klarläggande av de åtgärder, som lämpligen bör ifrågakomma.

Jordbruksnämnden anför slutligen, att under år 1955 har — i motsats till vad fallet var under åren 1953 och 1954 — prisreglering ej upprätthållits på svenskfångad islandssill.

III. Utrikeshandeln med fisk

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen utgår giltighetstiden för förordningarna angående reglering av införseln och utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur den 30 juni 1956. Jordbruksnämnden föreslår, att dessa

båda förordningar i avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete skall förlängas att gälla ytterligare ett år.

Vad angår den fortsatta tillämpningen av *importregleringen* på fisk föreslår jordbruksnämnden, att regleringen — med den ändring som föranledes av förut omförmälda beslut om uttagande av införselavgifter på vissa fiskfiléer — skall anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår. Nämnden lämnar i anslutning härtill en redogörelse för den hittillsvarande tillämpningen av importregleringen samt behandlingen av frågan om uttagande av införselavgifter.

Vad härefter gäller den hittillsvarande behandlingen av frågan om uttagande av införselavgifter erinrar jordbruksnämnden först om att i propositionerna 1953: 197, 1954: 121 och 1955: 105 förutsatts att, intill dess resultat föreligger av 1954 års fiskeriutredning, möjligheten att uttaga införselavgifter på fisk icke skall utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Enligt sistnämnda proposition skulle detta emellertid icke utesluta att — med hänsyn till utvecklingen under senare tid — frågan om införande av införselavgifter på fiskfiléer skulle kunna tagas upp till övervägande. Vidare anför nämnden, att den i förra årets regleringskrivelse anmälde, att framställningar om bl. a. uttagande av införselavgifter på fisk gjorts av Svenska västkustfiskarnas centralförbund i skrift till nämnden den 5 juni 1954 och av Sveriges fiskares riksförbund i en till nämnden för yttrande remitterad skrift den 14 september 1954, samt erinrar om att Kungl. Maj:t sedermera för yttrande till nämnden överlämnade en i samma syfte gjord framställning den 12 oktober 1955 av riksförbundet och västkustfiskarnas centralförbund. Nämnden erinrar vidare, att den i yttrande den 29 december 1955 över nämnda framställningar — i avvaktan på de mer långsiktiga åtgöranden, som kan föranledas av eventuella förslag från 1954 års fiskeriutredning — bl. a. framlade förslag om uttagande av införselavgifter på vissa fiskfiléer.

I fråga om Kungl. Maj:ts beslut i anledning av nämnda förslag samt de av jordbruksnämnden i samband härmed vidtagna regleringsåtgärderna anför nämnden i huvudsak följande.

Kungl. Maj:t bemyndigade den 20 januari 1956 jordbruksnämnden att bestämna, att införselavgifter skall erläggas för färska och frysta filéer av torsk, kolja, kungsfisk, vitling och gråsej med belopp ej överstigande 45 öre per kilogram. I anslutning härtill föreskrev Kungl. Maj:t, att de medel, som inflyter vid uttagande av införselavgift för fiskfiléer, skall tillföras nämndens prisregleringskassa för fisk att användas för med kassan avsedda ändamål. Kungl. Maj:t lämnade vidare utan åtgärd de av fiskarorganisationerna i framställningarna gjorda yrkandena om skärpning av importlicenseringen av färsk och fryst fisk samt om importstopp på salt sill.

Med stöd av nämnda bemyndigande beslöt jordbruksnämnden, att fr. o. m. den 30 januari 1956 införselavgift tills vidare skall utgå för angivna slag av fiskfiléer med 45 öre per kilogram av varans nettovikt. I anslutning härtill beslöt nämnden vidare — i enlighet med vad nämnden förutsatt i nyssnämnda utlåtande — att kvantitativ importreglering ej skall upprätthållas jämsides med systemet med införselavgifter samt att vissa åtgärder skulle vid-

tagas för att motverka, att systemet med införselavgifter skall medföra en utgiftsbelastning för konsumenterna. Såsom inledningsvis anförts, har sålunda fr. o. m. den 30 januari 1956 tills vidare prisregleringsavgifterna på torsk, kolja, kungsfisk, vitling och gråsej samt på importerade filéer av dessa fiskslag slopats. Beslutet syftar till att begränsa uttagandet av prisregleringsavgifterna att i princip ungefärligen motsvara det belopp, som totalt kan beräknas inflyta i form av införselavgifter på fiskfiléer.

För *export* av fisk och fiskprodukter fordras, såsom redan nämnts, i princip licens av jordbruksnämnden. Dessa varor är emellertid upptagna bland de varuslag, som är föremål för s. k. villkorlig exportfrilistning. Detta innebär, att de under vissa förutsättningar tills vidare får exporteras utan särskild licens till länder och valutaområden inom det s. k. OEEC-området och dessutom till samtliga länder i Nord-, Mellan- och Sydamerika med undantag av Argentina. Bland de förutsättningar, som nämnden uppställt för frilistningen, märkes dels att den får utnyttjas endast av affärsföretag, som är infört i svenskt firma-, förenings- eller aktiebolagsregister, dels att fisk, som exporteras, skall vara inköpt enligt gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk samt om prisreglering beträffande fisk, dels att företag, som önskar utnyttja frilistningen, låter hos jordbruksnämnden registrera en förbindelse att iakttaga de för licensfriheten uppställda villkoren.

Jordbruksnämnden anför i sin skrivelse, att nämnden i sådana frågor berörande export av fisk och fiskprodukter, som är av intresse för den svenska fiskerinäringen eller eljest av mera allmän betydelse, inhämtar uttalande från det s. k. *fiskexportrådet*.

Exporten till länder med centraliserad import har koncentrerats till vissa organ, som under särskilda förutsättningar tillerkänts ensamrätt till exportlicenserna på ifrågavarande länder.

I detta sammanhang framhåller jordbruksnämnden, att behovet av ett organ motsvarande det s. k. fiskexportrådet och av en centralisering utav fiskexporten till särskilda organ, såvitt gäller länder med centraliserad import, har bestyrkts vid upprepade tillfällen även under det gångna året. Enligt nämndens mening är det, om exportmöjligheterna skall kunna tillvaratagas rationellt, oundgängligen erforderligt att exporten även i fortsättningen regleras i den omfattning som nu sker.

Jordbruksnämnden erinrar härefter om att Kungl. Maj:t genom beslut den 12 maj 1955 bemyndigat nämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1955/56 för den befattningshavare, som har till uppgift att främja fiskexporten (statens fiskexportrepresentant), disponera ett belopp av högst 90 000 kronor, därav 60 000 kronor ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden ur clearingkassan för fisk. Även tidigare — alltsedan befattningen tillsattes genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 november 1952 — har kostnaderna för befattningen fått bestridas ur nyssnämnda reservationsanslag och clearingkassa. Nämnden framhåller vidare, att den i tidigare sammanhang — senast i skri-

velse den 30 augusti 1955 rörande anslagsäskandena för budgetåret 1956/57 — anhållit, att ett särskilt anslag skulle uppföras till bestridande av kostnaderna för fiskeexportrepresentanten. Som skäl härför åberopar nämnden, att verksamheten i fråga kan beräknas bli av bestående art och att de medel, som inestår på sagda reservationsanslag och clearingkassa, kan behöva disponeras för andra ändamål. Under hänvisning härtill hemställer nämnden nu, att ett särskilt anslag av 90 000 kronor skall för ifrågavarande ändamål uppföras å riksstaten för nästa budgetår.

Jordbruksnämnden framlägger härefter förslag om bestridandet av kostnaderna för *kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter*. Inledningsvis erinrar nämnden om att Kungl. Maj:t den 12 maj 1955 föreskrivit, att ifrågavarande kostnader under innevarande budgetår, i den mån de icke kan täckas genom inflytande kontrollavgifter, skall till ett belopp av högst 50 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter.

Fiskeexportrådet, som beretts tillfälle att yttra sig angående kvalitetskontrollens finansiering under nästa budgetår, har tillstyrkt, att — i den mån utgifterna för kontrollen ej kan bestridas av inkommande avgifter — clearingkassan för fisk skall tagas i anspråk för att täcka underskottet.

Jordbruksnämnden, som förklarar sig dela fiskeexportrådets uppfattning, hemställer därför om bemyndigande att under nästa budgetår för kontrollens genomförande använda ett belopp av 50 000 kronor ur clearingkassan för fisk. I detta sammanhang upplyser nämnden, att därest för innevarande budgetår anvisade medel ur clearingkassan i sin helhet anlitas, behållningen i kassan per den 1 juli 1956 kommer att uppgå till cirka 123 000 kronor.

Såsom förut nämnts, har *priskontrollnämnden* lämnat jordbruksnämndens förslag till regleringar på fiskets område under budgetåret 1956/57 i huvudsak utan erinran. Priskontrollnämnden har dock för sin del föreslagit, att prisregleringsavgiften för de f. n. avgiftsbelagda slagen av fisk, som ilandföres och försäljes på västkusten och sydkusten eller importeras, skall bestämmas till högst 3 procent av inköpsvärdet samt prisregleringsavgiften för strömming till högst 3 öre per kilogram.

Till stöd för sitt förslag anför priskontrollnämnden i huvudsak följande.

Området för avgiftsbeläggningsen har under senare år alltmera vidgats och avgifternas storlek har höjts. Från att ursprungligen år 1946 ha omfattat vissa slag av svenskfångad samt importerad färsk och frusen fisk samt sill har regleringen efter hand utökats och omfattar nu bl. a. även saltad sill, såväl importerad som svenskfångad. Därjämte har avgiften för torsk och sill på sydkusten höjts från 4 till 5 procent av försäljningsvärdet. På ostkusten har avgiften för strömming höjts från 2 till 4 öre per kilogram. Fr. o. m. den 30 januari 1956 uttages vidare för importerade färska och frysta filéer, beredda av torsk, kolja, vitling, gråsej eller kungsfisk, införselavgifter med 45 öre per kilogram i stället för tidigare regleringsavgift av 5 procent utav värdet. Samtidigt har jordbruksnämnden beslutat, att regleringsavgift icke skall utgå för nämnda fiskslag. De nya införselavgifterna beräknas vid oförändrade import- och avsättningsförhållanden ge ungefär samma tillskott till prisregleringskassan som de tidigare regleringsavgifterna för ifrågavarande fisksorter. Det nyinförda systemet med införselavgifter är endast avsett att

prövas under viss tid, och priskontrollnämnden har därför icke ansett sig böra resa invändningar mot detta försök.

I och för sig måste upphävandet av de kvantitativa regleringarna och dessas ersättande med införselavgifter betraktas som en övergång till ett för sitt ändamål lämpligare system, vilket ligger i linje med den strävan till liberalisering, som förekommer på andra områden. Vid tillämpningen av ett system med införselavgifter bör enligt priskontrollnämndens mening beaktas, att det i stora delar av landet — framför allt på landsbygden — föreligger vissa svårigheter för befolkningen att tillgodose behovet av färsk fisk. Priskontrollnämnden anser därför, att landets försörjning med exempelvis frysta fiskfiléer bör underlättas och eventuella införselavgifter på dessa varuslag sättas så lågt som möjligt. Enligt priskontrollnämndens mening bör man på längre sikt eftersträva att helt avskaffa dessa avgifter, varigenom fiskhandeln de nordiska länderna emellan skulle ytterligare underlättas.

För att motverka att regleringssystemet medför en alltför stark utgiftsbelastning för konsumenterna vill priskontrollnämnden föreslå, att regleringsavgifterna för alla fiskslag skall omprövas. Under de tio år prisregleringssystemet för fisk upprätthållits, har väsentliga förändringar, särskilt för importfisken, inträffat. Sålunda inflöt under tiden 1946—1950 endast 1 188 026 kronor i regleringsavgifter för importfisk, under det att under tiden 1951—1955 dessa regleringsavgifter uppgått till 7 018 341 kronor. Under år 1955 erhöles nära 2,2 miljoner kronor i regleringsavgifter för importfisk, d. v. s. drygt nio gånger mera än årsgenomsnittet under den första femårsperioden. Importen, särskilt av frysta filéer, tenderar att ytterligare öka, varför det torde kunna förväntas, att avgifterna för importfisk skall få allt större betydelse under närmast kommande år. Detta förhållande skulle kunna möjliggöra, att regleringsavgifterna nu sänkes för de kvarstående avgiftsbelagda fiskslagen.

Till belysning av resultatet utav de av priskontrollnämnden föreslagna sänkningarna av prisregleringsavgifterna har priskontrollnämnden verkställt vissa beräkningar. Dessa har skett med utgångspunkt från att import- och avsättningsförhållandena för fisk under år 1956 skall bli oförändrade i förhållande till närmast föregående år. Vidare räknas med samma belopp för pristillägg som under år 1955. Detta belopp överstiger med cirka 200 000 kronor årsmedeltalen för utbetalda pristillägg under femårsperioden 1951—1955. Regleringsavgiften för avgiftsbelagda fiskslag på väst- och sydkusten liksom för importfisk har i enlighet med förslaget upptagits till 3 procent av värdet samt för strömming till 3 öre per kilogram. Vidare har införselavgiften för färsk och frysta filéer av torsk, kolja, vitling, gråsej och kungsfisk upptagits till 45 öre per kilogram. Enligt den sålunda verkställda beräkningen skulle i avgifter inflyta cirka 3,8 miljoner kronor. Om pristillägg för överskottsfisk på de olika kuststräckorna skulle utbetalas med samma belopp som under år 1955 eller med cirka 2,7 miljoner kronor, skulle i överskott återstå 1,1 miljoner kronor per år att tillföras jordbruksnämndens prisregleringskassa. Kassen har sedan den 31 december 1950, bortsett från ränteinkomster och omkostnader, ökat med 9,8 miljoner kronor och vid årsskiftet 1955/1956 redovisas en behållning av 11,2 miljoner kronor. Enligt priskontrollnämndens mening har kassabehållningen därmed nått sådan storlek, att ytterligare tillväxt i samma takt som under senare år icke torde vara erforderlig. Priskontrollnämnden anser det därför vara lämpligt att nu genomföra en sänkning av regleringsavgifterna på övriga fiskslag, då införselavgifter på vissa fiskfiléer beslutats.

IV. Föredragande statsrådet

Föredragande statsrådet har anfört följande.

»Det svenska fiskets avkastning var under åren 1952—1954 5—10 procent högre än under de fyra närmast föregående åren och 65—70 procent högre än under åren närmast före det andra världskriget. Trots en viss successiv tillbakagång i fångstmängden under loppet av de tre förstnämnda åren undergick fångstvärdet relativt sett små växlingar med en mindre ökning under år 1954. Enligt ännu preliminära uppgifter har fångstmängden under år 1955 stigit med omkring 7 procent och fångstvärdet med omkring 5 procent. Uppgången sammanhänger främst med ökade fångster av sill och makrill. Direktlandningarna av fisk i utlandet har under år 1955 stigit med en kvantitet, som nära nog motsvarar ökningen av totalfångsten, och har uppgått till nära en femtedel av denna. Priset till fiskare för all fisk har i genomsnitt under det sistlidna året varit något lägre än under år 1954, samtidigt som endast obetydliga förändringar har skett i fråga om priserna på fiskets förnödenheter. Konsumtionen av fisk och fiskprodukter under år 1955 beräknas av statens jordbruksnämnd ha ej oväsentligt överstigit konsumtionen under de närmast föregående åren. De kvantiteter, varmed konsumtionen ökat, har i huvudsak utgjorts av importerad vara. Marknadsutvecklingen inom landet har särskilt utmärkts av en fortsatt stark ökning av efterfrågan på frysta fiskfiléer. Den prisreglerande verksamheten på fiskets område har under år 1955 handhåfts i huvudsak på samma sätt som under de närmast föregående åren och torde liksom tidigare ha lämnat ett värdefullt stöd åt strävandena att uppnå skäliga priser vid fiskarnas försäljning av sina fångster.

Även för nästkommande budgetår föreligger, såvitt nu kan bedömas, behov av fortsatt skydd för priserna till fiskarna. Med hänsyn härtill synes, såsom jordbruksnämnden framhållit, övervägande skäl tala för att prisreglering skall bibehållas under budgetåret 1956/57. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete torde prisregleringen därvid böra handhas i huvudsak på samma sätt som hittills, d. v. s. i enlighet med de uttalanden i ämnet, som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen 1951: 81.

Prisregleringen är f. n. grundad på förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Giltighetstiden för denna utgår den 30 juni 1956. I avvaktan på resultaten av 1954 års fiskeriutrednings arbete bör förordningen erhålla fortsatt giltighet t. o. m. den 30 juni 1957. Vidare bör, i anslutning till vad föredragande departementschefen anfört i propositionen 1956: 40 och i enlighet med det av jordbruksnämnden framförda förslaget, ett sådant förtydligande ske av stadgandet i 12 § sagda förordning om användningen av de medel, som inflyter till jordbruksnämnden genom upptagande av prisregleringsavgifter på fisk, att därav klart framgår, att dessa medel skall användas även för bestridande av de hos

jordbruksnämnden uppkommande kostnaderna för uppbörden av prisregleringsavgifterna på fisk samt för kontrollen av deras rätta uttagande.

Av den redogörelse, som jordbruksnämnden lämnat rörande kostnaderna för upprätthållandet av prisregleringen, framgår att utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för år 1955 — liksom för åren 1951—1954 — rätt avsevärt understigit summan av de under året influtna regleringsavgifterna. Behållningen av prisregleringsmedel uppgick sålunda den 1 januari 1956 till närmare 11,2 miljoner kronor mot 8,3 miljoner kronor vid ingången av år 1955. Prisregleringskassan har därmed nått ett sådan storlek, att uttagandet av avgifter bör begränsas. Därvid kan ifrågakomma icke blott att prisregleringsavgifternas belopp sänkes utan även att vissa slag av fisk undantages från dylik avgift. Med ledning av den nu föreliggande utredningen är jag emellertid icke beredd att framlägga förslag i berörda hänseenden. Enligt min mening bör det därför uppdragas åt jordbruksnämnden att utreda dessa spörsmål. Jag utgår därvid från att nämndens utredning kommer att föreligga i så god tid, att en begränsning av prisregleringsavgifternas omfattning eller en sänkning av deras belopp kan genomföras vid ingången av budgetåret 1956/57. Frågan om avgifternas omfattning eller storlek bör även tagas upp till övervägande, därest de medel, som inflyter till prisregleringskassan genom de i det följande närmare berörda införselavgifterna på vissa fiskfiléer, skulle visa sig mera väsentligt överstiga det belopp, som skulle ha tillförts kassan vid ett bibehållande av de i samband med införandet av nämnda införselavgifter slopade regleringsavgifterna på gråsej, kolja, kungsfisk, torsk och vitling samt filéer av dessa fiskslag. Prisregleringen torde vidare jämväl under budgetåret 1956/57 i princip böra bedrivas så, att medelsbehovet för att upprätthålla denna i huvudsak kan täckas av inflytande prisreglerings- och införselavgifter. I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår torde ej heller under nästa budgetår hinder böra möta att — under särskilda förhållanden och på de villkor, som fastställles av Kungl. Maj:t — använda behållningen i prisregleringskassan för lån till regleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten förordar jordbruksnämnden, att prisregleringsföreningarna skall få disponera sina statslån och de krediter, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1956/57. Jag tillstyrker detta förslag. Prisregleringsföreningarna har vidare under de senaste budgetåren tills vidare varit befriade från skyldigheten att betala ränta å halva beloppet av beviljade statslån, medan för återstoden utgått ränta. Samma bestämmelser torde böra gälla jämväl för budgetåret 1956/57. Räntefoten, vilken under innevarande budgetår liksom tidigare utgör 3,5 procent, synes emellertid med anledning av den förändring i det allmänna ränteläget, som numera inträtt, böra bestämmas till 4 procent.

Jordbruksnämnden har i sin skrivelse redogjort för utvecklingen av frågan om prisavdrag vid leverans till prisregleringsföreningarna på syd- och västkusten av överskottsfisk från fiskare, som icke är medlem i någon till föreningen ansluten fiskarorganisation. Mot denna redogörelse har jag icke något att erinra.

Vad jordbruksnämnden anfört rörande åtgärder till skydd för fladen och islandssillfisket föranleder ej heller någon erinran från min sida.

Kostnaderna under innevarande budgetår för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter bestrides i enlighet med beslut av 1955 års riksdag av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 50 000 kronor ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. I enlighet med jordbruksnämndens förslag torde tillskottsmedlen även för budgetåret 1956/57 böra beräknas till högst 50 000 kronor att utgå ur clearingkassan.

Regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter sker f. n. med stöd av bl. a. förordningarna den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 372) samt angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. (nr 374). Båda förordningarnas giltighetstid utgår den 30 juni 1956.

Av den redogörelse, som jordbruksnämnden lämnat för ifrågavarande regleringar, framgår att dessa under det sistlidna året handhåfts i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som nämnden tillämnat under en följd av år. I fråga om importregleringen har emellertid en betydelsefull förändring vidtagits under januari 1956. Såsom framgår av redogörelsen har jordbruksnämnden sålunda med stöd av ett utav Kungl. Maj:t den 20 januari 1956 — i anslutning till uttalande i propositionen 1955: 105 och i avvaktan på de mera långsiktiga åtgöranden, som kan föranledas av eventuella förslag utav 1954 års fiskeriutredning — givet bemyndigande beslutat, att fr. o. m. den 30 samma månad införselavgift skall utgå för frysta och färska filéer av gråsej, kolja, kungsfisk (rödkolja, uer), torsk och vitling. I samband härmed har nämnden suspenderat den dessförinnan tillämpade kvantitativa importregleringen för samma varuslag samt slopat den tidigare utgående prisregleringsavgiften för såväl gråsej, kolja, kungsfisk, torsk och vitling som filéer av dessa fiskslag. Sistnämnda åtgärd avser att minska de inflytande prisregleringsavgifterna med ett belopp, som ungefärligen motsvarar vad som totalt kan beräknas komma att inflyta i form av införselavgifter på fiskfiléer. Införselavgiftsmedlen skall enligt Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut tillföras jordbruksnämndens prisregleringskassa för fisk att användas för med kassan avsedda ändamål. Det torde i fortsättningen böra ankomma på Kungl. Maj:t att årligen efter förslag av jordbruksnämnden meddela föreskrifter rörande den huvudsakliga användningen av införselavgifterna för det framförliggande budgetåret. Detta bör lämpligen ske genom att nämnden i samband med den sedvanliga framställningen beträffande fiskprisregleringen redovisar beräkningar rörande

storleken av inflytande införselavgifter under det framförliggande budgetåret ävensom avger förslag rörande den huvudsakliga dispositionen av ifrågavarande medel. Nämnden bör därvid — i fråga om såväl storleken som användningen av införselavgiftsmedlen — även redovisa utfallet för tilländalupet år samt en reviderad beräkning för det löpande året.

Även för nästa budgetår torde importregleringen — med de ändringar, som föranledes av nyssnämnda beslut om uttagande av införselavgifter på vissa fiskfiléer — böra anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som jordbruksnämnden tillämpar under innevarande budgetår. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn av riktlinjerna för prisregleringen torde sålunda såsom jordbruksnämnden föreslagit giltighetstiden för införselavordningen (1953:372) böra förlängas för tiden t. o. m. den 30 juni 1957.

Den anordning med centralisering av exporten till särskilda organ, vilken under några år tillämpats beträffande länder med centraliserad import, har även under det sistlidna året fungerat tillfredsställande. Såsom jordbruksnämnden anfört, synes det erforderligt att, för att rationellt tillvarata föreliggande exportmöjligheter, även under nästa budgetår reglera exporten i ungefär samma omfattning som f. n. Jag förordar därför, att exporten jämväl under budgetåret 1956/57 skall ordnas efter i huvudsak de grunder, som följts under innevarande budgetår. Giltighetstiden för utförselavordningen (1953:374) torde därför — i avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn — böra förlängas för tiden t. o. m. den 30 juni 1957.

I detta sammanhang har jordbruksnämnden erinrat om att i propositionerna 1953:197, 1954:121 och 1955:105 bl. a. uttalats att — intill dess resultatet av nyssnämnda översyn föreligger — möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke bör utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Någon ändring härutinnan är jag icke beredd att förorda, utan samma föreskrift torde med undantag för tidigare omförmälda slag av fiskfiléer böra gälla även för nästa budgetår.

För budgetåret 1955/56 har medgivits, att till kostnaden för en befattning såsom fiskexportrepresentant får tagas i anspråk högst 90 000 kronor, därav 60 000 kronor ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt återstoden ur jordbruksnämndens clearingkassa för fisk och fiskprodukter. Befattningshavaren är sedan den 1 januari 1955 stationerad i Bonn.

Liksom jordbruksnämnden anser jag, att behov av ifrågavarande befattning kommer att föreligga även i fortsättningen. Enär befattningshavaren fortfarande synes böra vara stationerad utomlands torde till täckande av kostnaderna för befattningen för budgetåret 1956/57 böra beräknas ett oförändrat belopp av 90 000 kronor. Däremot kan jag ej heller i år förorda, att till bestridande av kostnaderna för befattningen skall anvisas ett särskilt anslag å riksstaten. Kostnaderna torde sålunda i likhet med vad nu är fal-

let böra bestridas dels ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., dels ur jordbruksnämndens clearingkassa för fisk och fiskprodukter. Enligt min mening bör 30 000 kronor av beloppet bestridas ur nyssnämnda reservationsanslag samt återstoden ur fiskeclearingkassan.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till dels *förordning angående ändrad lydelse av 12 § förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., så ock om fortsatt giltighet av samma förordning*, dels *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur*, dels ock *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.* Förslagen torde böra föreläggas riksdagen till antagande.»

V. Yttrandena över motionen II: 604

Statens jordbruksnämnd har i sitt den 5 mars 1956 dagtecknade yttrande ansett det ej motiverat att nu upptaga frågan om eventuell höjning av den i motionen omförmälda införselavgiften. Därvid har nämnden anfört i huvudsak följande.

Med stöd av erhållet bemyndigande (KK 1956: 11) har nämnden beslutat, att fr. o. m. den 30 januari 1956 införselavgift med 45 öre per kilogram av varans nettovikt tills vidare skall utgå för färska och frysta filéer av torsk, kolja, kungsfisk, vitling och gråsej. I anslutning härtill har föreskrivits, att den tidigare gällande kvantitativa importregleringen av fiskfiléer skall upphöra. Nämnden har vidare — för att motverka att systemet med införselavgifter skall medföra en utgiftsbelastning för konsumenterna — beslutat fr. o. m. den 30 januari 1956 slopa utgående prisregleringsavgifter på torsk, kolja, kungsfisk, vitling och gråsej samt på importerade filéer av dessa fiskslag.

Vid sina överväganden angående införselavgiften har nämnden särskilt haft för ögonen den för det svenska fisket viktigaste av de djupfrysta filéerna, nämligen torskfilén. Detta filéslag har också tagits som utgångspunkt vid avvägningen av införselavgiftens storlek med hänsyn även till att filéslaget dominerar bland de djupfrysta fiskfiléer, som importeras till Sverige. Nämnden har härvid — med beaktande av, bland annat, de prisskillnader, som föreligger mellan importerad och svenskberedd vara — ansett en avgift av 45 öre per kilogram filé tills vidare vara tillräcklig för att vid fri import av varan bereda det svenska fisket erforderligt prisskydd. Enligt av nämnden inhämtade uppgifter från svenska beredare, som jämväl är importörer, varierade före avgiftssystemets införande prisskillnaden mellan svenskberedd och importerad vara för exempelvis djupfryst torskfilé från 30—35 till cirka 70 öre per kilogram, beroende, bland annat, på att skiljaktigheter föreligger mellan de olika företagens kostnader för den svenskberedda varan samt att importpriset växlar exportländerna emellan. Vad särskilt angår filéberedningen inom landet bör uppmärksammas, att denna starkt ökat år från

år. Innevarande år har den säsongmässiga beredningen av torskfiléer på grund av försenat fiske ännu ej påbörjats.

På grund av vad nyss anförts och då några erfarenheter ännu icke vunnits angående verkningarna av den nyligen fastställda införselavgiften, anser nämnden det ej motiverat att nu upptaga frågan om eventuell höjning av denna avgift.

I yttrande, dagtecknat den 2 mars 1956, har *statens priskontrollnämnd* avstyrkt motionen. Som motivering härför har nämnden anfört bl. a. följande.

Under senare år har konsumtionen av fisk alltmera inriktats på filéer, färska eller frysta. Särskilt förekomsten av frysta filéer i lämpliga hushållsförpackningar, som kan säljas i varje med frysdisk försedd livsmedelsbutik, har gjort det möjligt för konsumenter på från fångstorter avlägsna platser att få tillgång till god fisk. Det torde mest bero på denna breddning av konsumtionsunderlaget, att försäljningen av fiskfiléer ökat så starkt under senare år.

Den stegrade efterfrågan på filéer har resulterat i att den inhemska beredningen av sådana ökat från cirka 1 300 ton under år 1954 till cirka 1 900 ton under år 1955. Denna ökning av fiskens beredning till filéer innebär, att icke mindre än cirka 1,8 miljoner kilogram hel fisk utöver det förra årets produktion vunnit avsättning på färskmarknaden, vilket torde ha varit av stor betydelse för det svenska fiskets lönsamhet. Att den ökade efterfrågan på filéer icke kunnat helt tillgodoses genom beredning av svenskfångad fisk har sin förklaring i att fångsterna av de aktuella fiskslagen icke varit tillräckligt stora. Förekomsten av vissa överskott torde aldrig kunna helt undvikas, enär produktionsapparaten icke kan göras så elastisk, att den vid varje tillfälle kan tänkas ha möjlighet omhändertaga förekommande överskottspartier. De största överskotten av torsk, kolja och vitling synes för övrigt mest förekomma på sådana veckodagar, att omhändertagandet dels skulle kräva extra arbetskostnader, dels omöjliggöras på grund av att kvaliteten icke alltid är lämplig för beredning. Det totala överskottet av nämnda fiskslag, som övertogs av föreningen Västskustfisk under år 1955, redovisades till 1 667 ton, varav torsk utgjorde 467,5 ton. Av totala överskottet avsattes 28 ton på färskmarknaden, 660 ton såldes till konservering och saltning, 39,5 ton till torkning och 230,5 ton till frysning. Endast 285 ton såldes på export och 424 ton fick beredas till ensilage. Av torsköverskottet såldes 253,5 ton på export, 50 ton gick till ensilage och det övriga — 164 ton — användes huvudsakligen till frysning och torkning.

Nämnden konstaterar alltså, att på västkusten under föregående år funnits tillgång till cirka 250—300 ton torsk, som icke kunnat avsättas på färskmarknaden och som under de bästa förutsättningarna kunnat beredas till högst 100 ton filéer. På sydkusten har överskott av torsk icke förekommit annat än vid sådana tillfällen, då beredarna saknat möjlighet övertaga hela fångsterna.

För att tillgodose konsumtionsbehovet har således import måst tillgripas. Under år 1955 tillämpades vissa perioder starkt restriktiva åtgärder för att hindra importen men trots dessa importerades 2 465 ton frysta och färska filéer av torsk, kolja och vitling, varav torskfiléerna utgjorde 1 825 ton. Importen av torskfiléer motsvarar cirka 5,5 miljoner kilogram hel torsk eller ungefär lika mycket som totalt ilandförts på hela västkusten samma år. Endast en omläggning av det svenska fisket kan följaktligen göra import av efterfrågade filéer överflödigt.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 januari 1956 uttages nu införselavgifter med 45 öre per kilogram för importerade filéer, beredda av torsk,

kolja, vitling, kungsfisk och gråsej. Detta medför en väsentlig fördyring av de i de svenska hushållen nu så populära filéerna. Risk torde även föreligga för att priserna på hel fisk följer de höjda filépriserna. För konsumenternas del är det viktigt att landets försörjning med fiskfiléer underlättas och att eventuella införselavgifter därför sättes så låga som möjligt. Den nuvarande avgiften för importerad torskfilé, som ger råvaran till svenska filéer ett pris-skydd av 15 öre per kilogram för hel fisk, bör därför, enligt nämndens mening, icke höjas.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sitt den 23 februari 1956 dagtecknade yttrande ansett, att styrelsen — då införselavgifter på torskfiléer införts först helt nyligen och således någon erfarenhet ännu icke vunnits om verkningarna av denna åtgärd — icke kan bedöma, om de nuvarande avgifterna bör höjas.

I sitt den 6 mars 1956 dagtecknade yttrande har *Sveriges fiskares riksförbund* avstyrkt motionen. Förbundet har därvid framhållit i huvudsak följande.

Införselavgift på vissa fiskfiléer har införts efter ganska långvariga förhandlingar mellan å ena sidan jordbruksnämnden och priskontrollnämnden samt å andra sidan fiskarnas organisationer. Vid dessa underhandlingar har från fiskarhåll hävdats, att avgiften borde vara högre än den man till slut enade sig om.

Även om förbundet är av samma uppfattning som motionärerna, nämligen att 65 öre per kilogram skulle vara lämpligt som införselavgift, måste ändå framhållas dels att de nuvarande avgifterna tillkommit genom förhandlingar mellan två parter, dels att någon större erfarenhet ännu icke vunnits beträffande verkningarna av denna åtgärd.

Förbundet anser alltså, att frågan om höjning av införselavgiften för torskfiléer är för tidigt väckt och att man därför ännu icke kan uttala någon bestämd uppfattning härutinnan. Med hänsyn dessutom till att avgiftens storlek avgjorts genom överläggningar, anser förbundet, att föreliggande motion icke bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

VI. Utskottet

Föreliggande proposition grundar sig på de förslag, som statens jordbruksnämnd framlagt efter överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer samt sammanslutningar av fiskhandlare och saltsillhandlare m. fl. Enligt vad jordbruksnämnden upplyst har förslagen enhälligt godkänts av nämndens råd i fiskregleringsfrågor, i vilket de olika intressenterna på området är representerade. I likhet med jordbruksnämnden anser Kungl. Maj:t övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1956/57. Därvid torde grunderna för prisregleringen — i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete — böra förbli i huvudsak oförändrade. Det torde följaktligen få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att handha regleringen i överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som riksdagen tidigare godkänt. Vad Kungl. Maj:t sålunda förordat föranleder ingen erinran från utskottets sida.

I fråga om prisregleringsverksamhetens finansiering har jordbruksnämnden föreslagit oförändrade grunder för prisregleringsavgifternas uttagande och för de influtna avgiftsmedlens disposition. Med hänsyn till storleken av behållningen i prisregleringskassan för fisk, som f. n. uppgår till 11,2 miljoner kronor, har det emellertid ifrågasatts att nedsätta avgifterna. Föredragande statsrådet har som sin mening uttalat, att det bör uppdragas åt jordbruksnämnden att utreda spörsmålet om en begränsning av prisregleringsavgifternas omfattning eller en sänkning av deras belopp. Därvid har förutsetts, att resultatet av utredningen skall föreligga i så god tid, att åtgärder i nämnda hänseenden kan genomföras vid ingången av nästa budgetår. Gentemot detta har emellertid i motionen II: 661 invänts, att det med hänsyn till de osäkra förhållandena på exportmarknaden ej skulle vara tillrådligt att nu vidtaga åtgärder för en begränsning av de till prisregleringskassan inflytande medlen. I motionen har vidare hävdats, att den i propositionen ifrågasatta sänkningen av avgiftsbeloppen knappast skulle medföra lägre konsumentpriser på fisk, medan den för kassans del skulle innebära ett bortfall av 25—40 procent av inflytande avgifter. Motionärerna anser därför i anslutning till jordbruksnämndens förslag, att oförändrade grunder bör tillämpas beträffande avgifterna jämväl för nästa budgetår. Med hänsyn till att även i fortsättningen avsevärda medel torde kunna bli erforderliga i särskilda fall såsom vid uppkommande avsättningssvårigheter eller för att täcka förluster vid kreditförsäljningar finner sig utskottet icke böra förorda den av föredragande statsrådet behållna utredningen rörande en begränsning av prisregleringsavgifterna. Enligt utskottets mening bör avgifterna i överensstämmelse med det förslag, som jordbruksnämnden efter överenskommelse med berörda parter framlagt, kunna uttagas i samma omfattning som under de senare åren. Vad föredragande statsrådet uttalat beträffande reduktion av prisregleringsavgifterna vid en ökning av de i det följande närmare berörda införselavgifterna på vissa fiskfiléer föranleder icke någon utskottets erinran. Såsom framhållits i propositionen torde prisregleringen jämväl under budgetåret 1956/57 i princip böra bedrivas så, att medelsbehovet för att upprätthålla denna i huvudsak kan täckas av inflytande prisreglerings- och införselavgifter. Utskottet har icke heller något att erinra mot att behållningen i prisregleringskassan under i propositionen angivna förutsättningar får användas för lån till prisregleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Däremot kan utskottet icke förorda, att — såsom yrkats i motionerna I: 508 och II: 667 — därutöver ytterligare ändamål skall kunna tillgodoses med i kassan inestående medel.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit rörande de statslån och riksbankskrediter, som står till prisregleringsföreningarnas förfogande, biträdades av utskottet.

Beträffande regleringen av importen av fisk och fiskprodukter har i propositionen erinrats om att jordbruksnämnden med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande beslutat, att fr. o. m. den 30 januari 1956 införselavgift med 45 öre per kilogram av varans nettovikt tills vidare skall utgå för färska

och frysta filéer av gråsej, kolja, kungsfisk, torsk och vitling. I anslutning härtill har föreskrivits, att den tidigare gällande kvantitativa importregleringen av fiskfiléer skall upphöra. För att motverka en utgiftsbelastning för konsumenterna genom införselavgifter har jordbruksnämnden vidare sistnämnda dag slopat utgående prisregleringsavgifter på nyss angivna fisksorter och på importerade filéer av samma fiskslag. I motionerna I: 509 och II: 668 har uttalats önskvärldheten av att riksdagen vid sin behandling av propositionen närmare överväger, huruvida icke en reduktion av införselavgifterna skall kunna visa sig möjlig under nästkommande regleringsår. Vidare har i motionen II: 604 yrkats, att införselavgiften för torskfiléer skall höjas till 65 öre per kilogram av varans nettovikt. Då ifrågavarande införselavgifter införts först helt nyligen och således någon erfarenhet ännu icke vunnits angående verkningarna av denna åtgärd, anser utskottet det icke motiverat att nu upptaga denna fråga till förnyad prövning. Utskottet avstyrker sålunda bifall till de i motionerna I: 509 och II: 668 samt II: 604 framförda yrkandena.

I fråga om exporten av fisk och fiskprodukter torde de grunder, som tillämpas innevarande budgetår, i huvudsak böra gälla jämväl under nästa budgetår. Beträffande möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk förutsätter utskottet att, intill dess resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete föreligger, denna möjlighet med undantag för tidigare omförmälda slag av fiskfiléer icke utnyttjas, såvitt ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt uttalat angående import- och exportregleringen föranleder icke någon utskottets erinran. Vidare biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag i vad avser bestridandet av kostnaderna för den särskilde fiskexportrepresentanten liksom även av kostnaden för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter.

Då utskottet icke har något att erinra mot vad Kungl. Maj:t i övrigt anfört i propositionen, hemställer utskottet,

A. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 508 och II: 667, antaga förut omförmälda förslag till förordning angående ändrad lydelse av 12 § förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., så ock om fortsatt giltighet av samma förordning;

B. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, antaga förut omförmälda förslag till

1) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.;

C. att motionerna I: 509 och II: 668 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

D. att motionen II: 604 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

E. att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionen II: 661, medgiva, att för tiden t. o. m. den 30 juni 1957 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet förordat i det föregående.

Stockholm den 19 april 1956

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Lage Svedberg, Nord, Bertil Andersson, Hansson*, Eskilsson, Mossberger, Franzén och Kristiansson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjugården, Andersson i Hyssna, Haeggblom, Antby, Pettersson i Dahl*, fru Lindskog, herrar Arweson, Jönsson i Gärds Köpinge och Johansson i Öckerö*.

* Ej närvarande vid justeringen.